

Mulier, venit hora et nunc est, quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate
(*feria VI post dom. III in Quadragesima, Q26*)

Mulier, venit hora et nunc est, quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate.

Toto je psáno v Janově evangeliu. A z té dlouhé řeči si беру jen malé slůvko. Náš Pán řekl: Ženo, přijde čas a bude to každou chvíli, že praví uctívači budou uctívat Otce v duchu a v pravdě; takové totiž Otec hledá.

Všimněte si toho prvního slůvka, jež říká: přijde čas a bude tu každou chvíli. Kdo se chce pak modlit se k Otci, musí se svou touhou a vírou přenést na věčnost. Je to takový nejvyšší díl duše, jenž leží nad časem a není vůbec o čase ani o těle. Co se pak stalo před tisíci lety, den, který byl tehdy před tisíci lety, není nijak blíže nežli tato hodina, když tu teď stojím, ani den, jenž přijde za tisíc let, anebo do kolika jen se dokážeš dopočítat není ve věčnosti nic bližší, nežli tato hodina, když tady stojím.

A on tedy říká, že praví uctívači uctívají Otce v duchu a v pravdě. Co je pravda? - Pravda je jako šlechtnost; kdyby se Bůh odvrátil od pravdy, chtěl bych se přidržet pravdy a nechat Boha; avšak Bůh je pravda, a vše, co je v čase, čili vše, co Bůh stvořil, to pravda není.

A nyní říká: Ti, kteří se modlí k Otci. Ach, kolik je těch, kdo vzývají botu nebo krávu, nebo jiné stvoření a jimi se zabývají; to jsou zcela pošetilí lidé. Tedy nakolik Boha prosíš o stvořené, prosíš o svou vlastní škodu, protože jsouc stvořením ti přinese hořkost a škodu, nepravost a nepohodu. Proč? Vždyť si toho přece žádali!

Jednou jsem řekl: Kdo hledá Boha a ještě něco s ním, Boha nenajde. Ale kdo hledá Boha samého v pravdě, Boha nelezne a nikdy jen jeho samotného, protože vše, co Bůh může dát, nalezne spolu s ním. Hledáš-li Boha a hledáš-li ho pro svůj vlastní prospěch nebo svou blaženost, vlastně vpravdě Boha nehledáš. Naopak [se tu] říká, že praví ctitelé se modlí k Otci, a říká [se] to úplně dobře. Dobře říká člověk, když se mu řekne: „Proč hledáš Boha?“ - „Protože Bůh je.“ a „proč hledáš pravdu?“ - „Protože pravda je.“ a „proč hledáš spravedlnost?“ - „Protože spravedlnost je.“ - takový člověk má zcela pravdu. Každá věc, která je v čase, má nějaké proč. Kdyby se člověka zeptali: „Proč jíš?,“ odpověděl by „Abych měl sílu.“ a „Proč spíš?“ - „Ze stejného důvodu.“ Ale když se tě, dobrý člověče, zeptají: „Proč miluješ Boha?“, povíš: „Nevím, asi pro Boha samého.“ „A proč miluješ pravdu?“ „Pro pravdu.“ „A proč miluješ spravedlnost?“ „Pro spravedlnost samu.“ „Proč miluješ dobré?“ „Pro to dobré samo.“ a „Proč žiješ?“ - „Vpravdě nevím, ale žiji rád!“

Jeden mistr říká, že koho se ponejprv dotkne pravda, spravedlnost a dobrota, nedokáže se od nich odvrátit, i přes veškeré pekelné muky. A ještě říká, že kohokoli se tyto tři dotknou - pravda, spravedlnost a dobrota, je mu nemožné se od nich odvrátit, stejně jako je Bohu nemožné, aby se zbavil vlastního božství.

Jeden mistr říká, že dobro je trojího druhu. Jedno spočívá v užitečnosti, druhé v zalíbení a třetí v slušnosti. A proto říká - tí se modlí vzhůru k Otci.

Proč říká „k Otci“? Jestliže hledáš Otce - je jím jedině Bůh; vše, co jen může poskytnout, to s Bohem současně nalezneš, a to jistou pravdu, užitečnou pravdu a psanou pravdu; ale i kdyby nebyla psaná, přesto by byla pravdou. a kdyby měl Bůh ještě více a další, nemohl by je před tebou skrýt a musil by ti je zjevit a dává je ti. Jednou jsem již řekl, že ti to Bůh dává, a to po způsobu plození.

Učitelé říkají, že má duše dvě tváře, z nichž ta vyšší neustále hledí k Bohu, zatímco druhá shlíží níže a spravuje smysly. A ta vyšší tvář, je také vyšší částí duše, jež spočívá ve věčnosti a nemá nic společného s časem, ani o něm a o těle neví. A také jsem jednou řekl, že je v ní skryto zářivé světlo, zdroj všeho dobra, které září stále a je ohněm planoucím bez ustání. A tím ohněm není nic jiného nežli Svátý Duch.

A učitelé také říkají, že z horní části duše plynou dvě síly. Jedna se nazývá vůle a druhá rozum; a její dokonalost je v té vyšší z nich, která se nazývá rozum a která nikdy nespočívá. Ta si Boha nežadá, poněvadž je sama Duchem Svatým, a poněvadž je také synem, prchá před synem. Nežadá si Boha, protože Bohem je. Proč? On má totiž jméno; a i kdzby bylo tisíc Bohů, všemi by pronikla, protože touží po tom, co nemá jméno. Touží po něčem vznešenějším a lepším, než je Bůh, který má jméno. A co tedy chce? To ona neví - chce tam, kde je Otec. O tom mluví svatý Filip, když říká: „Pane, ukaž nám Otce, a to nám postačí.“ Chce se dostat ke zdroji dobroty, k jádru, z něhož dobrota prýští, chce ke kořeni a k žíle, z nichž dobro pochází - a tím je sama Otcem.

A náš Pán říká: Otce nikdo nezná, než syn a Syna nezná nikdo než Otec. Abychom doopravdy poznali Otce, musíme být Synem. Jednou jsem řekl tři slova. Vezměte je jako tři prostá muškátová semínka a vypijte je v poháru:

Za prvé, jestliže chceme být syny, musíme mít otce, neboť nikdo nemůže říci, že je syn, když nemá otce a nikdo není otcem, když nemá syna. A je-li otec mrtev, říkáme: „byl to můj otec“. A když umře syn, řekneme: „Byl to můj syn.“, neboť synův život závisí na otci a život otce závisí na synu, a proto nikdo nemůže říci, že je synem, nemá-li otce, a člověk je doopravdy synem, když veškeré své činy koná v lásce.

Druhé, co činí člověka nejvíce synem, je vyrovnanost. Je-li nemocen, pak právě tak by byl rád zdrav jako nemocen. Umře-li mu přítel - nu s Pánem Bohem! Přijde-li o oko - buď chvála Pánu, ve jménu Božím!

A třetí, co má syn mít, je, že neskloní svou hlavu než před otcem. Ach, jak vznešená je to síla stát nad časem a mimo jakékoli místo! Protože tím, že je nad časem, v sobě obsáhne veškerý čas a je navěky; a jakkoli maličko by v sobě člověk měl toho, co je nad časem, rychle by díky tomu zbohatl; a i kdyby to bylo za mořem, nebyl by od té síly dále, než když je zde nyní přítomen.

A o tom mluví [Ježíš] řka: „takto hledejte Otce“. Hled'te, tak si nás Bůh oblíbil a tak se nám vemlouvá. A Bůh nemůže působit, dokud se duše neozdobí a neoddělí od stvořeného. A to je jistá a nutná pavda, že Bůh nás potřebuje, že nás hledá, jako by na tom záležlo veškeré jeho božství, a jak to nakonec také učinil. Bůh nemůže být bez nás právě tak jako my sami a kdybychom se snad chtěli od Boha odvrátit, Bůh se přesto od nás nemůže nikdy odvrátit. Říkám tedy, že nebudu Boha prosit, aby se mi dal; a také ho nebudu chválit, že se mi dal; ale budu ho prosit, aby mě učinil hodným ho přijmout a budu ho chválit, že je takové přirozenosti a podstaty, že se musí dávat. A kdo by takto Boha přijal za vlastního, přijímá s ním i své vlastní bytí a svůj vlastní život.

Abychom se takto doopravdu stali syny, k tomu nám pomoz Pravda, o níž jsem hovořil. Amen.